

TESSU

Tehdään yhdessä ohjausta -projektin Ohjaamo-haastattelut 2017

Ohjaamo Espoo,
Valmennustarpeiden kartoitus ja yhteistyöstä sopiminen

Haastattelukäynti 10.03.2017

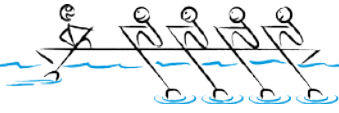

jamk.fi

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Haastattelijat:

Jaakko Helander, Simo Uusinoka ja Elina Rantala (sihteeri) HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Auli Sesay, JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Teksti: Elina Rantala, Auli Sesay

Kuvat: Elina Rantala, Auli Sesay

Taitto: Martti Hänninen

2017 JAMK/HAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Lisätietoja

Projektipäällikkö Auli Sesay

auli.sesay@jamk.fi

040 594 1476

TESSU – Tehdään yhdessä ohjausta –projekti (ESR)

www.kohtaamo.info/tessu

www.facebook.com/TESSUprojeki

twitter.com/TESSUprojeki

www.instagram.com/tessuprojekti/

<http://bit.ly/tessutube>

Projektin ohjausryhmä:

Jaana Fedotoff, Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus Koordinaatti (puheenjohtaja)

Ari-Pekka Leminen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Auli Sesay, JAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ari Hyyryläinen, ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)

Leena Kaikkonen, JAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Anu Raudasoja, HAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Anna Smirnoff, Åbo Akademi

Mikko Mattila, Tampereen kesäyliopisto

Pasi Savonmäki, Keski-Suomen ELY-keskus

Joni Rossi, Jyväskylän nuorisovaltuusto

Anna-Kaisa Tiihonen, JAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu (sihteeri)

Henri Helander (asiantuntija), Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Sisällys

1. Johdanto	4
2. TESSU sparraa ja tukee Ohjaamoja	4
3. Haastattelukäyntien toteutus.....	5
4. Ohjaamo Espoon tarvekartoituskäynti	6
4.1 Haastattelukäyntiin osallistujat	6
5. Ohjaamo Espoo	7
5.1 Ohjaamo Espoon toimijat.....	8
5.2 Ohjaamo Espoon toimintatapa/työote/työskentely/toimintamalli	8
5.3 Yhteistyökumppanit	9
5.4. Tarvittava valmennustuki.....	10
6. Yhteistyöstä sopiminen	11
7. Lähteet	12

TESSU – Tehdään yhdessä ohjausta -projekti (ESR) on Jyväskylän ja Hämeen ammattikorkeakoulujen Ammatillisten opettajakorkeakoulujen sekä Åbo Akademin yhteishanke.

Projektin yhteistyökumppanina toimivat Keski-Suomen ELY-keskuksen toteuttama **Kohtaamo**-hanke (ESR) ja Tampereen kesäyliopiston toteuttama **OHTO** – Ohjauksen tehostaminen opintopolku.fi -palvelua hyödyntämällä -projekti (ESR) sekä valtakunnallinen nuorisoalan palvelu- ja kehittämiskeskus, Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus **Koordinaatti**.

Lisäksi yhteistyötä tehdään Ohjaamojen tuki – nuorten matalan kynnyksen palveluiden ja monialaisen verkostotyön kehittäminen Etelä-Savossa -projektin (ESR, toteuttaja Mikkelin ammattikorkeakoulu) sekä OSMO – Monikulttuurista osaamista Ohjaamoihin -projektin (ESR, toteuttajat Jyväskylän ja Hämeen ammattikorkeakoulut, Diak ja Åbo Akademi) kanssa.

TESSU-projektia rahoitetaan Osuva ohjaus -kokonaisuudesta, joka on osa opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallista Osuvaa osaamista -ESR-toimenpidekokonaisuutta.

1. Johdanto

Parhaillaan Suomessa rakennetaan eri alueilla nuorten matalankynnyksen Ohjaamo-palvelumallia osana nuorisotakuun toteuttamista. Ohjaamo on alle 30-vuotiaille suunnattu monialainen palvelupiste. Toimintamalli rakentuu tietoa, neuvontaa ja ohjausta tarjoavasta monialaisesta Ohjaamosta sekä eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta.

Ohjaamon ydintoimintaan kuuluu

- henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus
- elämänhallinnan, urasuunnittelun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämisen tuki
- kouluttautumisen ja työllistymisen tuki.

Osuva ohjaus -teemakokonaisuus kuuluu Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnalliseen Osuvaa osaamista -ESR-toimenpidekokonaisuuteen. Siinä toteutetaan koulutus- ja valmennuskokonaisuuksia Ohjaamojen ja Opintopolku.fi -palvelua käyttävän ohjaushenkilöstön monialaisen ohjaus- ja yhteistyöosaamisen vahvistamiseksi. Osuva ohjaus -kokonaisuuden projektit toimivat tiiviissä yhteistyössä Ohjaamojen kehittämistä koordinoivan Kohtaamo-hankkeen kanssa.

2. TESSU sparraa ja tukee Ohjaamoja

TESSU – Tehdään yhdessä ohjausta -projekti kuuluu Osuva ohjaus -teemakokonaisuuteen. TESSU tarjoaa räätälöityjä konsultointeja ja valmennuksia alueellisten ja paikallisten Ohjaamojen henkilöstölle ja heidän emo-organisaation johdolle. Valmennuksilla vahvistetaan Ohjaamojen palvelukykyä, yhteistyöosaamista, yhdessä tekemistä ja moniammatillisia toimintatapoja.

Valmennukset räätälöidään kunkin Ohjaamon kanssa tarpeiden mukaan (toteutustapa, sisällöt, kesto, aikataulu jne.). Valmennus voi olla kertaluontoinen tai pidempi prosessi.

Teemat voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin kokonaisuuksiin:

- monialainen ja moniammatillinen verkosto- ja yhteistyöosaaminen
- vertaisoppimisen ja sisäisen motivaation kehittäminen ja ylläpito Ohjaamo -toiminnassa
- Ohjaamon koordinointi ja johtaminen asiakastyön laatutekijänä.

TESSUn tuki voi valmennuksen lisäksi olla konsultointia, fasilitointia, sparraamista, koutsaamista. Osa valmennuksista on ruotsinkielisiä.

3. Haastattelukäyntien toteutus

Koska jokainen Ohjaamo lähtee oman alueensa lähtökohdista kehittää nuorille tarkoitettuja matalan kynnyksen palveluja, TESSUn tavoitteena on tarjota sellaista ohjaamohenkilöstön tarvitsemaa tarvelähtöistä ja syventävää tukea, joka on helposti, nopeasti ja joustavasti saatavilla. Lisäksi valmennuksissa ja konsultaatioissa haetaan uudenlaisia tapoja yhteistyöosaamisen ja yhdessä tekemisen kehittämiseen.

Valmennus käynnistyy tarvekartoituksella, jossa hyödynnetään olemassa olevaa tietoa Ohjaamoista mm. perehtymällä Kohtaamo-hankkeen aiempiin selvityksiin ja haastatteleamalla Kohtaamon henkilöstöä. Ohjaamot voivat kutsua TESSUn kylään tutustumaan Ohjaamoon ja keskustelemaan valmennustarpeistaan. Keskustelut voidaan käydä myös verkossa. Tällöin sovitaan valmennuksen ja/tai konsultation alustavista sisällöistä ja käytännön toteutuksesta.

Keskustelujen pohjana käytetään alla olevaa Monialainen Ohjaamotyö -nelikenttää (kuva 1), jossa kuvataan monialaisen yhteistyön, yhdessä tekemisen ja verkostotyön elementtejä. Nelikenttä on holistinen kuvaus siitä, minkälaista erilaista osaamista Ohjaamoissa tulee olla, kun puhutaan monialaisesta ja -amatillisesta ohjauspalvelusta. Monialainen ja -amatillinen yhteistyöosaaminen sisältävät ajatuksen verkostomaisesta toimintatavasta. Kuvion avulla ohjaamotoimijat pystyvät jäsentämään ja käsitteellistämään omaa toimintaansa ja se auttaa ohjaamotoimijoita näkemään monialaisen yhdessä tekemisen kokonaisuuden.

Kuva 1: Verkostomainen yhteistyöosaaminen

4. Ohjaamo Espoon tarvekartoituskäynti

4.1 Haastattelukäyntiin osallistujat

Pekka Räsänen

Projektipäällikkö, Ohjaamo Espoo

Marika Aalto

Nuoriso-ohjaaja, Ohjaamo Espoo

Eija Virkki

Projektisuunnittelija, Ohjaamo Espoo

Auli Sesay

Projektipäällikkö, JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Jaakko Helander

Yliopettaja, HAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Simo Uusinoka

Lehtori, HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Elina Rantala

Projektikoordinaattori, HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Kuva 2. Kuvassa osa haastattelukäynnille osallistuneista henkilöistä: Eija Virkki, Auli Sesay, Pekka Räsänen, Simo Uusinoka ja Elina Rantala.

5. Ohjaamo Espoo

Ohjaamo Espoo on kaikille alle 30-vuotiaille espoolaisille nuorille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste, jossa saa henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä muuta tarvittavaa tukea. Tuki voi liittyä esimerkiksi arjen hallintaan, sosiaalisiin valmiuksiin tai kouluttautumiseen ja työllistymiseen. Ohjaamossa työskentelee eri alan asiantuntijoita yhdessä, jolloin palvelut on helposti saatavissa yhdestä paikasta.

Ohjaamotoimintaa kehittää Ohjaamo Espoo -projekti (ESR), joka on Omnian hallinnoima hanke, ja jota rahoittavat Keski-Suomen ELY-keskus, Espoon kaupunki sekä Helsingin Diakonissalaitos. Ohjaamo sijaitsee Espoon Leppävaarassa osoitteessa Lintuvaarantie 2, johon se muutti 27.2.2017 Espoon keskustan Kamreerintieltä.

Kuva 3. Ohjaamo Espoon asiantuntijoiden työskentelytila.

Ohjaamo Espoo -projekti käynnistyi 1.9.2015 ja sen tausta-aineistona hyödynnettiin alueella toteutettu nuorisotakuun kartoitushankkeen (6.3.–30.9.2014) materiaali. Kartoitushankkeessa selvitettiin haastatteluin ja kyselyin verkoston sekä nuorten mielipiteitä nuorten palveluista. Haastatellut nuoret olivat pääsääntöisesti koulutuksen tai työelämän ulkopuolella.

Matalankynnyksen toimintamallia on kehitetty mm. palvelumuotoilun avulla yhdessä eri sidosryhmien asiantuntijoiden ja nuorten kanssa. Luotiin viisi erilaista nuorten profiilia, kehiteltiin palvelupolkuja nivelvaiheisiin ja tarkasteltiin, miten eri asiantuntijat osallistuvat palvelupolun eri vaiheissa. Näistä syntyivät Arki haltuun!, Ammattiin! ja Töihin! -toiminnot. Lokakuussa 2015 perustettiin myös Ohjaamon internetsivut www.ohjaamo espoo.fi. Sivusto on saanut paljon positiivista palautetta selkeydestä ja informatiivisuudesta.

Ohjaamo-verkostossa kehitetyn 16+ toimintamallin johtoryhmä (Espoon kaupungin sivistystoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi, Helsingin Diakonialaitos, Omnia, Kalliolan settlementti, Monik ry) vastaa toiminnan strategista linjauksista. Yhteistyöverkoston muodostamat neljä eri tiimiä (vastaanotto, hyvinvointi, kouluttautuminen ja työllistyminen), joilla on omat tiimivetäjät.

Tällä hetkellä tärkein pohdinnan aihe on, kuinka Ohjaamon vastaanotto- ja neuvotapalvelut rakennetaan toimivaksi kokonaisuudeksi. Ohjaamon rahoitus on päätymässä 28.2.2018. Espoon kaupunki on sitoutunut nykyisten tilojen kustannuksiin sen jälkeen.

Ohjaamon edellisessä ohjausryhmän kokouksessa on tuotu esille seuraavia Ohjaamon tulevaisuuteen liittyviä asioita, jotka pitäisi ratkaista viimeistään elo-syyskuun 2017 aikana:

- Minne Ohjaamon toiminta sijoittuu tulevaisuudessa fyysisesti? Sijoittumiseen liittyy vahvasti tuleva maakuntauudistus ja sen tuomat muutokset.
- Ohjaamon hyödyn osoittaminen eli kuinka vakuutetaan Ohjaamon hyöty euroissa? Yksinkertaistettujen laskelmien mukaan ohjaamon yhden vuoden toimintakulut saadaan säästettyä, jos vuodessa saadaan ohjattua työelämään avoimille työmarkkinoille vuoden ajaksi 60-70 nuorta.
- Toiminnan aito kristallisointi ja ”kultajyvien” etsintä. Mikä on Ohjaamon toiminnan ydin, ”se juttu”?
- Miten todellisuudessa yhteistyöverkoston monialainen yhteistyö sujuu ja mitä se todellisuudessa on?
- Miten verkoston osaamista hyödynnetään?
- Miten Ohjaamo auttaa nuorta omalla polullaan?

Ohjaamon asiakasprosessi ja kokonaistoiminta pitäisi pystyä kuvantamaan. Kehittämistyötä ei ole vielä tehty loppuun asti.

5.1 Ohjaamo Espoon toimijat

Ohjaamon ydintiimissä työskentelee 16 henkilöä. Projektipäällikön ja –suunnittelijan lisäksi hankerahalla työskentelee kahdeksan asiantuntijaa (arjenhallinta, asuminen, koulutus, monikulttuurisuus, opinto-ohjaus, yritys yhteistyö). Espoon kaupungin rahoituksella Ohjaamossa työskentelee nuorisonohjaaja, asumiskoordinaattori, sosiaaliohjaaja, terveydenhoitaja yhtenä päivänä viikossa sekä TE-toimiston asiantuntija ja psykologi.

5.2 Ohjaamo Espoon toimintatapa/työote/työskentely/toimintamalli

Espoon kaupungissa on viisi melko suurta kaupunkikeskusta: Espoon keskus, Espoonlahti, Leppävaara, Matinkylä-Olari ja Tapiola. Ohjaamo on nyt toiminut Lintuvaarantien tiloissa kaksi viikko, joten pelisääntöjä tulee vielä yhdessä rakentaa ja kuinka uusissa tiloissa työskennellään sujuvasti. Suuri avoin yhteinen työskentelytila mietityttää. Toisaalta nykyisissä tiloissa monialainen yhdessä tekeminen helpottuu verrattuna aikaisempiin tiloihin. Nykyinen sijainti on imagoltaan parempi kuin entinen, mutta haasteena on vielä, kuinka nuoret löytävät uuden Ohjaamon.

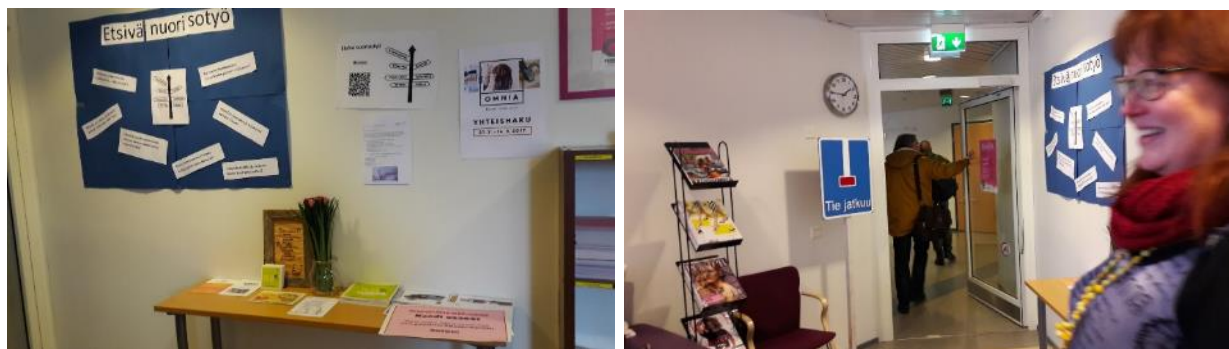

16+ palveluiden vastaanottona toimii neuvontapiste, johon nuori tulee, sijaisee katutasossa, 1. kerroksessa ja se on avoinna maanantaisin ja keskiviikosta perjantaihin klo 12-16 sekä tiistaisin klo ti 12-18. Katutason neuvontapisteeseen voi tulla aukioloaikana ilman ajanvarausta. Tarpeen mukaan nuorelle varataan aika Ohjaamon tai muiden 16+ verkoston asiantuntijoille, jotka työskentelevät 4. kerroksessa. Poikkeusaukioloajoista ilmoitetaan Ohjaamo Espoon Facebook-sivulla <https://fi-fi.facebook.com/OhjaamoEspoo/>.

Ohjaamo Espoon työntekijöitä päivystää myös nuorten tieto- ja neuvontapiste yESBOxissa tiistaisin klo 13-17. yESBOx-piste sijaitsee ostoskeskus Ison Omenan palvelutorilla, Matinkylässä. Lisätietoja: http://www.espoo.fi/fi-FI/Nuoret/Tietoa_neuvoa_apua/Nuorten_tieto_neuvonta_ja_ohjauspalvelut/Nuorten_tieto_ja_neuvontapiste_yESBOx

Ohjaamo Espoon matalankynnyksen ohjaus- ja tukipalvelut on jaettu kolmen eri palveluun (Töihin!, Ammattiin! ja Arki haltuun!). Jokaisen palvelun ympärillä työskentelee moniammatillinen asiantuntijatiimi. Ohjaamo tarjoaa espoolaisille monenlaista ryhmämuotoista toimintaa sekä erilaisia lyhytkoulutuksia ja kursseja. Lisätietoja ryhmistä ja koulutuksista internetsivuilta: <http://www.ohjaamoespoo.fi/ryhmat-ja-koulutukset/>

16+ Palveluissa järjestetään runsasti nuorille suunnattuja tapahtumia, joista löytyy tarkemmin tietoa Ohjaamon tapahtumakalenterista osoitteessa: <http://www.ohjaamoespoo.fi/tapahtumat/>. Eri viikon päiville on omat määritellyt tietyt teemat (maanantaisin monikulttuurisuus, tiistaisin hyvinvointi, keskiviikkoisin koulutus ja torstaisin työllistyminen sekä perjantaisin vaihtuva teema).

Kuvat 4 - 5. Ohjaamon 4. kerroksen aulatilaa.

5.3 Yhteistyökumppanit

Ohjaamo Espoon yhteistyöverkostossa toimii 56 henkilöä päälliköt mukaan lukien. Espoon kaupungin moniammatillisen matalankynnyksen nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelun (eli Ohjaamo Espoon yhteistyöverkoston) muodostavat Espoon kaupungin [nuorisopalvelut](#) (R-Tiimi: [Nuorisotyö raiteilla-hanke ja Neuvontapalvelut](#), [Ohjaamo Espoo](#), Monik ry:n [Urax-työhönvalmennushanke](#) maahanmuuttajataustaisille nuorille, [Vamos, Espoo](#), [Espoon Tyttöjen talo](#), [Omnian nuorten työpajat](#), Etsivä nuorisotyö sekä [InfoOmnian](#) opinto- ja [Valma-ohjaus](#), kaupungin sosiaalitoimiston aikuissosiaalityön nuortentiimi. Myös KELA alkuvaiheessa ja TE-toimisto vahvasti ovat verkostossa mukana. Verkoston tavoitteena on luoda ja kehittää palveluiden sujuvoitumista nuorelle ja uusia palveluita nuorille. Koko ver-

kostosta muodostuu neljä eri tiimiä (vastaanotto, hyvinvointi, kouluttautuminen ja työllistyminen), joihin on nimetty tiiminvetäjät. Espoon matalankynnyksen palvelut esittäytyy NUORI2017-tapahtumassa Tampereella 27.-29.3.2017.

Kuvat 6-10. Nuorten tekemää taidetta Ohjaamon seinällä.

Kuvat 11-14. Ohjaamon työskentelytiloja.

5.4. Tarvittava valmennustuki

Ohjaamo Espoossa on toteutettu kaksi kertaa TESSU-projektin valmennuksia seuraavin teemoin:
31.10.2016 Monialainen yhteistyö ja Ohjaamo Espoon rooli
20.12.2016 Monialaista yhteistyötä edistävät ja estävät tekijät

Jatkoa ajatellen valmennusprosessin pitäisi jatkua vielä tavoitteellisempänä ja säännöllisempänä. Tällä hetkellä tukea tarvitaan Ohjaamon ydintiimin (16 asiantuntijaa) sparraukseen niin, että arki sujuu

joustavasti ja yhdessä tehden. Vielä ei osata hyödyntää eri henkilöiden asiantuntijuutta. Näyttää siltä, että myös yhteistä tavoitetta oli hyvä kirkastaa. Lisäksi sparrausta tarvittaisiin lisää yhteisiin pelisääntöihin sitoutumisessa, sillä vaikka pelisääntöjä on, niin ei aina noudateta. Samoin yhteisen toimintakulttuurin rakentaminen on kesken.

Haastattelun aikana esille nousseita tarpeita:

- Toiminnan selkeyttäminen; mitä karsitaan ja mikä on Ohjaamon ydintoimintaa?
- Miten monialainen yhteistyö näyttäytyy Ohjaamon ulkopuolelle? Edistävät ja estävät tekijät.
- Yhteiset pelisäännöt, hiljainen tieto ja organisaatio-oppiminen, ammatillisen kasvun mahdollisuus
- Ohjaamon arkeen tukea niin, että nuori ohjautuu hyvin eteenpäin
- Miten edetään yhteistyössä? Työparit? Tiimien sekoitus?
- Prosessikuvaus monialaisesta työstä

6. Yhteistyöstä sopiminen

Ensiksi sovittiin, että valmentajat lähettävät syksyllä 2016 toteutetuista valmennuksista yhteenvedon Ohjaamolle. Lisäksi sovittiin, että TESSU-projektin HAMK ammatillisen opettajakorkeakoulun valmentajat tulevat mukaan Ohjaamon arkeen havainnoimaan, keskustelemaan työntekijöiden kanssa ja mahdollisesti jopa osallistumaan asiakkaan ohjaukseen Ohjaamon työntekijän kanssa. Havainnointikäynteistä tehdään raportti, jota käsitellään yhdessä Ohjaamolaisten kanssa, ja sovitaan, kuinka valmennuksia jatketaan.

Ohjaamo Espoo käynnin jälkeen sovittiin, että TESSU-valmentajista Jaakko Helander, Päivi Pukkila ja Simo Uusinoka tulevat seuraamaan Ohjaamo Espoon arkea ja konkreettista työskentelyä..

Käynnit toteutuvat seuraavasti: torstai 30.3 klo 9 – 12, torstai 20.4 klo 10 – 14 ja tiistai 2.5 klo 10 – 14

Palautekeskustelu käynneistä: maanantai 22.5 klo 10 – 12

Kuvat 15-19: Ohjaamon katutasen vastaanottotiloja.

7. Lähteet

Haastattelukäynti 10.3.2017

Espoon kaupungin internetsivut: www.espoo.fi

Ohjaamo Espoon internetsivut: www.ohjaamo espoo.fi